

physice repugnaret assecutio salutis; c) quia ponit in Deo consilium perducendi hominem ad interitum contra manifestas Dei ipsius attestaciones; d) quia iuxta Patrum doctrinam eodem modo *negativa* sicut *positiva* reprobatio non est *antecedentis voluntatis* Dei sed *consequentis praevisionem finalis peccati*.

1º Argumentum primum omnino luculentum deducimus ex repugnantia istius reprobationis negativae antecedentis cum universalis voluntate antecedente, ut omnes homines salvi fiant, quia illa reprobatio est voluntas antecedens non salvandi, ac proinde voluntas, ut non omnes salvi fiant, siquidem nemo nisi per Dei salvationem potest salvus fieri.

a) Cum Deus absoluta voluntate ante omnem praevisionem agendorum a creaturis praedestinat ad gloriam omnes et singulos salvandos, et ita complet numerum praedestinatorum, simul vero in eodem signo ex se ipso et antecedenter ad omnem praevisionem operum circa alios omnes creandos concipit *positivam voluntatem absolutam eos non eligendi*; haec voluntas *non eligendi* videtur manifestissime voluntas eos *non salvandi*. Atqui cum voluntate antecedente absoluta non salvandi repugnat voluntas conditionata salvandi. Ergo circa omnes hos antecedenter non electos manifesto nulla videtur esse antecedens conditionata Dei voluntas, ut salvi fiant. Propositio minor est evidens, maior ab Alvarez, Goneto eorumque sectactoribus etiam conceditur. Unde illi concedunt, imo etiam contendunt, nullam esse proprie dictam voluntatem antecedentem et conditionatam salutis circa angelos et homines reprobos, qualem nos in superioribus thesibus probavimus. *Vellet*, inquit, Deus horum omnium salutem ut aliquod bonum, nisi per actualem salvationem omnium impediretur maior pulchritudo universi et manifestatio iustitiae divinae in reprobis ac splendor misericordiae in electis; hancque *velleitatem* (1)

(1) S. Thomas 1. q. 19. a. 6. ad 1. voluntatem antecedentem dicit voluntatem secundum *quid et velleitatem*, non quasi per se spectata antecedenter ad frustratam conditionem non esset vera et sincera voluntas, ut fiat, quod sub conditione intendit; sed dicit *velleitatem* supposita iam praevisione frustratae conditionis et supposita inde voluntate absoluta

ipsi dicunt voluntatem antecedentem salutis omnium: Quia vero pulchritudo illa universi exigit, ut non omnes salventur (1), Deus antecedenter ad praevisionem omnium operum absoluta voluntate (quam ipsi appellant consequentem ad exigentiam pulchritudinis universi), vult ut non omnes sed hi soli salvi fiant, qui actu salvantur. Vide supra th. XLVII. n. II. At voluntate antecedente, sub conditione cooperationis ex parte hominum, velle Deum omnium adulorum salutem et omnium infantium sub aliis conditionibus causarum secundarum, atque illam distinctionem voluntatis salvificae in antecedentem et consequentem, quam

consequente contraria. Sie, ait, esse voluntatem antecedentem iudicis, ut homo vivat; sed supposito crimen homicidii est *velleitas*, ut homicida vivat, si scilicet non esset homicida, est enim verificata iam hypothesis criminis voluntas consequens absoluta, ut homicida capite plectatur. Apud s. Thomam igitur antecedenter ad praevisionem culpam finalem est vera voluntas salutis omnium; sed supposita culpa finali voluntas illa antecedens transit in *velleitatem*, hoc est Deus consequenter ad culpam finalem iam non *vult*, sed vi antecedentis voluntatis *vellet* salutem horum, qui percunt, si non obesset eorum peccatum. Apud istos alios vero theologos antecedenter ad praevisionem culpam finalem et praescindendo a culpa Deus non *vult* salutem, sed tantummodo *vellet* eam, si non aliquid obstaret ex parte Dei ipsius, nempe exigentia maioris Dei gloriae in manifestatione iustitiae; ante praevisionem culpam Deus non *vult* omnes salvos fieri, ut habeat aliquos, in quibus permittendo culpam deinde per punitionem splendidius manifestet suam iustitiam.

(1) Vix credibile est, quantopere nonnulli insistant huic pulchritudini universi, quam ipsi reperiunt in damnatione innumerabilium hominum. Obiicit sibi Gonetus, si reprobationem exigat pulchritudo universi, consequens fore, ut Deus nec potuisse omnes salvare. Audi ingenuum hominis responsionem: esse utique, inquit, maius bonum universi et magis eluiscere divina attributa, quod non omnes salvantur; sed « Deus non tenetur id, quod melius est, efficere et maiori bono consulere, » adeoque potuisse absolute loquendo etiam omnes salvare (Gonet. disp. 5. a. 2. n. 62.). At Deum bonum! nonne vident gloriam, quam Deus intendit ex sese et voluntate antecedente, esse unice sui manifestationem in visione, amore, et beatitudine aeterna creature rationalis, et gloriam obiectivam in vindicta et punitione peccatorum non posse intendi nisi voluntate consequente ad suppositionem peccatorum, quae Deus eadem voluntate odio habet, qua amat suam bonitatem? Recolantur quae diximus th. XXIX. n. II. De S. Th. in 1. q. 23. a. 5. confer th. XLVII.

hi auctores inducunt, repugnare Scripturae et Patrum explicationi, superius uberrime confectum est.

Supposito igitur sensu genuino voluntatis antecedentis, ut omnes homines salvi fiant, quam Suarez confitetur et nobiscum defendit, contra ipsum demonstranda est propositio maior nostri argumenti; voluntatem nempe antecedentem non eligendi seu non praedestinandi ab ipso assertam esse voluntatem antecedentem non salvandi.

Illa voluntas antecedens non praedestinandi non solum est voluntas non absolute praedestinandi ante praevisa merita ita, ut Deus antecedente voluntate velit hominibus praedestinationem sub conditione, si ipsi cooperentur gratiae concedendae; sed est voluntas absolute et simpliciter *eis negandi praedestinationem*. Nam si Deus solum diceretur velle alios praedestinare ante praevisa merita, et in aliis ordinare praedestinationem ad gloriam secundum merita praevisa; haec esset sententia Ambrosii Catharini, quam Suarez et alii eiusdem opinionis defensores certe reiciunt. Praeterea si is esset sensus, non totum negotium praedestinationis ad gloriam absolveretur in illo signo antecedente omnem praevisionem; pariter ex illa negativa reprobatione non esset infallibilis iactura salutis; adeoque postremo cum eadem negativa reprobatione non repugnaret actualis consecutio salutis. Haec vero omnia sunt contraria principiis Suarezii. Sine dubio ergo illa voluntas positiva non eligendi est voluntas absolute et nullo modo eligendi ad salutem aeternam. At enim qui voluntate antecedente et absoluta, h. e. independenter ab omnibus conditionibus, alterum vult non eligere ad aliquod bonum, non potest simul velle illud bonum ei conferre sub conditione, si ipse praestet, quod potest et debet. Ergo illa antecedens voluntas positiva non eligendi ad salutem est voluntas positiva absolute non conferendi salutem seu non salvandi. Adeoque quoniam voluntati antecedenti non salvandi evidenter repugnat voluntas antecedens salvandi; cum voluntate illa antecedente reprobationis negativae voluntas antecedens, ut omnes salvi fiant, qualem Scripturae et ss. PP. praedicant, consistere non potest.

b) Contradiccio inter voluntatem Dei antecedentem, ut omnes salvi fiant, et inter istam antecedentem reprobationem negativam convinci potest ex ipsis verbis Suarezii. Aserit ipse in primis, « electionem praedestinatorum intelligendam esse per modum singularis praedefinitionis, quam Deus ex se tantum et ex suo mero beneplacito habuit (ante omnem praevisionem meritorum) absolute intendens tale regnum aeternum ex talibus personis et membris constans. » Tum vero, ne sibi omnem viam praeccluderet ad defendendam universalitatem voluntatis salvificae, contra principia totius systematis ita concludit. « Ex vi huius electionis (ante omnem praevisionem meriti) manet ille numerus salvandorum ita certus tam formaliter (quoad numerum in se) quam materialiter (quoad determinatas personas et determinatos singulorum gradus), ut minui non possit; non tamen pertinet ad efficaciam illius voluntatis, ut non possit augeri, quia Deus ex se non voluit positive omnes alios a regno excludere; et ideo simul cum illa electione habuit Deus voluntatem veram salvandi alios, non tamen absolutam sed sub conditione, si per eos non staret » I. I. c. 12. n. 16. Assumimus confessionem auctoris, quod Deus non haberet voluntatem salvandi alios, si ille numerus antecedenter praedestinatus augeri non posset. Atqui evidens est, illum numerum non magis posse augeri quam minui. Id probo ex ipsis Suarezii principiis. Nam hoc ipso loco asserit antecedenter praedefinitum esse « tale regnum ex talibus personis et membris constans. » Iam vero ex eius principiis pertinet ad pulchritudinem praedefinitam illius regni etiam numerus civium, ut nec plures sint nec pauciores. Iuxta eius doctrinam enim angelii et homines salvandi in suo quiske gradu praedestinati sunt simul et in eodem signo, « ex ratione saepe facta, inquit, quod Deus intendit regnum electorum per modum unius corporis seu civitatis caelestis; ergo simul intendit etiam omnia membra, ex quibus tale corpus constat; nam ex eorum multitudine et varietate totius corporis pulchritudo resultat » ibid. n. 4. Ergo falsum est, Deum velle huic corpori antecedenter praedefinito addere plura mem-

bra, si per ipsos homines non staret; et falsum est, praeter illos voluntate antecedente praedestinatos velle Deum in illo signo rationis salvare adhuc alios, si per ipsos non steterit. Imo ex diserta sententia Suarezii necesse fuit, ut totus numerus salvandorum concluderetur antecedente praedestinatione, et nemo illud ingredieretur non electus illa antecedente praedefinitione. « In statu gloriae, inquit, totus salvandorum numerus futurus est ex directa et absoluta intentione divina, ergo necesse fuit, ut hanc haberet Deus ex se (ante praewisa merita) circa omnes, qui futuri erant cives in illo regno.... estque hoc consentaneum perfectioni illius regni, in quo nihil esse debet nisi ex singulari (antecedente) praedefinitione divina » ib. c. 8. n. 45. Sed si necesse fuit, ut haberet Deus illam antecedentem absolutam intentionem circa omnes cives illius regni, et si nihil ibi debet esse nisi ex tali praedefinitione; profecto hac ipsa praedefinitione numerus est conclusus ita, ut nullus qui non sic praedestinatus seu qui negative reprobatus est, in illum numerum ingredi queat; et proinde numerus antecedenter praedefinitus sieut non minui, ita nec augeri potest. Nullo ergo modo antecedens illa *reprobatio negativa* concipi potest, quin eo ipso intelligatur numerus salvandorum antecedente Dei voluntate ita conclusus, ut augeri non possit. Hoc autem supposito Suarez ipse cogit fateri, voluntatem salvificam antecedentem non esse universalem. Et sane idem est, aliquos homines non velle comprehendere in numero concluso salvandorum, quem nullus iam alias ingredi potest, ac non velle salvare eos omnes non comprehensos. At demonstratum est a nobis et Suarez ipse l. IV. egregie demonstrat, Deum antecedente sincera voluntate prosecutionis velle omnes homines salvos fieri; ergo Deus voluntate antecedente ante omnem praevisionem neque illa *negativa reprobatione* ullum hominem reprobat ab aeterna beatitudine.

2º Deus antecedente voluntate sincere vult omnes homines salvos fieri sub conditione, ut homines ipsi (loquendo de adultis) cooperentur; et eo ipso antecedente etiam voluntate vult, ut cooperentur et actu salventur. Ergo Deus

ex se se nullam circa quemicumque hominem habet huiusmodi voluntatem antecedentem absolutam, ex qua sola antecedenter et independenter ab omni praevisione causarum secundarum metaphysica certitudine sequatur, hominem non esse salvandum, et quacum actualis assecutio salutis repugnet. Atqui ex sola illa antecedente Dei voluntate negandi praedestinationem, independenter ab omnibus futuris actibus hominis metaphysice certum est, hominem non esse salvandum, et cum tali antecedente voluntate Dei assecutio salutis metaphysice repugnat. Ergo Deus eo ipso, quod antecedente voluntate vult omnes homines salvos fieri, erga nullum omnino hominem habet illam antecedentem voluntatem negandi praedestinationem. Et si circa aliquem hominem Deus ex se sene voluntatem antecedentem haberet, eo ipso illum voluntate antecedente non vellet salvum fieri.

Aliis verbis idem dicere possumus. Intelligi profecto nequit, Deum ex se sene antecedenter et praescindendo ab omnibus causis secundis absolute velle aliquid, quo cum repugnet hominis salvatio, et tamen velle voluntate antecedente hominis salvationem. Atqui *reprobatio negativa* talis est voluntas Dei antecedens absoluta, ex qua sola antecedenter et independenter ab omni praevisione causarum secundarum metaphysica certitudine sequitur, homines ita reprobatos non esse salvandos, et quacum assecutio salutis repugnat. Ergo eo ipso quod certa est Dei voluntas antecedens salutis omnium hominum, nulla datur antecedens *negativa reprobatio ab aeterna beatitudine*. Propositio minor probatur manifesto tum per se tum ex principiis ipsius Suarezii et eius sectatorum. Sine dubio metaphysice repugnat, ut non praedestinatus salvetur; illis autem negative reprobatis secundum dicta ante omnem praevisionem, quid ipsi acturi sint, absoluta voluntate Dei negatur praedestinatio, quae dicitur *ante practisa merita*, omnis vero praedestinatio *post praewisa merita* negatur ab his theologis; ergo ex sola illa antecedente voluntate Dei negante praedestinationem ante praevisionem operum, metaphysice repugnat, ut ullus illorum salvetur. Theologi ipsi quos impugnamus, id fateri

coguntur. « Dico, non esse in potestate hominis cum, non electione divina, seu cum non praedestinatione aut, quod idem est, cum reprobatione negativa actu ponere seu compondere suam aeternam salutem. » Ita Suarez l. V. c. 8. n. 8.

Igitur iuxta hanc sententiam Deus antecedente voluntate vult id, quocum assecutio salutis repugnat, scilicet negationem praedestinationis quoad omnes non praedestinatos; ergo sequitur ex hac doctrina, antecedentem voluntatem salvificam ad solos praedestinatos pertinere. Hoc autem quam falsum sit, demonstratum est; et theologi hi ipsi falsum esse concedunt. Nulla ergo admitti potest *antecedens reprobatio negativa*, quia admitti debet *antecedens voluntas salutis omnium hominum*.

3º Docent isti theologi, Deum erga homines, quibus antecedente voluntate negavit praedestinationem ad gloriam, non quidem uti speciali providentia, quae est propria solis antecedenter praedestinatis; non tamen eis negare gratias sufficientes, quibus possint vitare malum et agere bonum; quod vero id non agunt, ipsorum culpa est. Ita quidem Suarez et eius discipuli; nam Alvarez (disp. 113.) aliique etiam gratias sufficientes consilio divino ante praevisionem actuum liberorum adeoque voluntate, quam dicimus antecedentem, multis negari existimant. At vero quidquid dicant de gratiis sufficientibus, videtur manifestissimum, supposita illa antecedente positiva negatione electionis ad gloriam, Deum debere sibi suaequa immutabili destinationi, ut provideat, ne quisquam horum in numerum salvandorum ingrediatur. Cum igitur illa praedestinatio et negativa reprobatio antecedat omne decretum de gratiarum distributione, haec distributio erga non electos a Deo necessario ita facienda est, ut nullam cuiquam eorum gratiam concedat, quacum praevideat conjunctam fore perseverantiam finalem. Ipsa igitur praevision, quod alicui gratiae homo cooperaretur ad finalem usque perseverantiam, vi illius reprobationis negativae esset Deo ratio non modo sufficiens sed necessaria, ut eam gratiam omnibus illis hominibus negaret. Neque vero illi doctores ab hac necessaria consequentia abhorrent. Audiantur ipsi. « Electio ad finem est ratio dandi media efficacia seu infal-

libilia ad illum; ergo negatio (antecedens) illius electionis erit suo modo ratio non dandi media congrua et infallibilia ad illum finem consequendum; neque in hoc superest nova difficultas» Suarez l. V. c. 7. n. 14. Verbis crudissimis asserit Gonetus disp. 5. n. 37. 38, Deum prius intendere *ut finem exclusionem a gloria aeterna*, et inde *ut medium ad obtinendum istum finem propositum* intendere negationem gratiae efficacis et permissionem peccati numquam remittendi (1).

Atqui talis antecedens voluntas Deo bono et misericordi, qui toties per se ipsum iurat, nolle se mortem peccatoris et nolle se quemquam perire, videtur indigna, et cum salvifica actuosa voluntate, qua suas gratias omnes et in omnibus, quantum ex se est, eo dirigit, ut omnes salutem consequantur, nullo modo potest conciliari. Quid enim quaequo significant illae obtestationes divinae, directae ad omnes omnino homines et maxime ad peccatores constitutos in via perditionis, quae videntur planctus Dei et sunt verissime Filii Dei incarnati lacrymae de interitu reprobatorum? « Numquid voluntatis

(1) « Principaliter arguitur: finis prius est intentus quam media, et ex intentione finis agens intellectuale movetur ad electionem mediorum... sed *finis a Deo intentus* in reprobatione est *excludere reprobos a regno coelorum* ad ostensionem sua iustitiae in illis et misericordiae in praedestinatis. Ergo prius nostro modo concipiendi est voluntas in Deo aliquos excludendi a regno coelorum quam permittere et praevidere peccata, et consequenter reprobatio negativa non fit ex praescientia peccatorum, sed ex simplici Dei voluntate procedit... In praeparando media defectiva a fine connaturalis modus operandi est *incipere a voluntate defectus a fine*, et ex illa progredi ad volitionem et electionem mediorum conducentium ad deficiendum a fine. Unde Dens... praeparans reprobis permissionem peccati et gratiae efficacis denegationem coniungendam cum ultimo effectu reprobationis scilicet cum exclusione a gloria, debet prius intendere *exclusionem a gloria...* et sic permissione peccati numquam remittendi supponit efficacem voluntatem *exclusionis a gloria* » Gonet. l. c. Landes sint et gratiarum actio aeterna Patri misericordiarum et Deo totius consolationis cuius natura bonitas, quod voluntatem erga creaturam suam rationalem destinatam unice ad ipsum glorificandum in aeterna beatitudine non hanc, sed omnino aliam nobis manifestare dignatus est verbis et factis, ipsiusque Dei incarnati laboribus, doloribus, lacrymis, sanguine et morte pro omnibus hominibus, « quia omnes homines vult salvos fieri ».